

พระราชพิธีพืชมงคล

กฎหมาย

กระทรวง

ขอพระศุภคาถาวิธยาน

ซึ่งตั้งขึ้นโดยพระบรมราชานุญาต

แต่ต้นปีมโหรี ๑๒๕๕

สมาชิกรัฐประมุขปกครอง
แต่ต้นวันอาทิตย์เดือนเก้าขึ้นสิบสองค่ำ

ปีระกาศ ๑๒๕๖

ที่พิมพ์ที่

โรงพิมพ์พิมพ์การในพระบรมมหาราชวัง

ปีระกาศ ๑๒๕๖

กย. ๑๙

กฎม มาย
หอพระสมุดวชิรญาณ
ซึ่งตั้งขึ้นโดยพระบรมราชอนุญาต
แต่ฉบับมีโรงโทศก ๑๒๔๒

ข้อ ๑ ความประสงค์ในการที่ช่วยกันตั้ง หอพระสมุด
หอพระสมุดวชิรญาณนี้ ขึ้นไว้โดยพระราช
ทานพระบรมราชอนุญาตแล้วนั้น ว่าโดยย่อ
เป็นตามประการ คือ

ประการ ๑ จะให้ช่วยกันเก็บรวบรวม
หนังสือต่าง ๆ เก็บไว้ให้เป็นการเจริญในวิชา
หยาบคายได้ง่ายที่จริง

ประการ ๒ จะช่วยกันรวบรวมแต่เรียบ
เรียงข้อความสำหรับ จะได้บริบูรณ์ในพระราช
ประวัติ ในพระบรมมหาราชวังที่เรียกในพระบรม
ราชวงษ์ประจุบันนี้ มีพระบาทสมเด็จพระจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้น

ประการ ๓ จะให้พร้อมกันเจริญความสามัคคี
ในพระบรมราชวงษ์านุวงษ์ แลขุนนางผู้ใหญ่
ผู้น้อยด้วยกันให้ยิ่งขึ้นไป และได้ปฤกษา
ทุกข์สุขกัน ในการที่จะปฏิบัติราชการให้ชอบแทน
พร้อมกันหลาย ๆ ฐานะความคิด เพื่อประ
โยชน์แก่บุคคล มิใช่เป็นการที่เรียกว่า ปฤกษา
ราชการแผ่นดิน ฤทธิกิจราชการแผ่นดิน
ซึ่งที่ประชุมอันนี้ ไม่มีอำนาจจะทำได้

สมาชิก ๒ อย่าง
แล ๔ นาม
สามัญสมาชิก
วิสามัญสมาชิก
ข้อ ๒ พวกสมาชิก คือผู้ได้พร้อมใจกัน
รับว่า จะคิดจัดการให้สำเร็จโดยความประสงค์
ที่กล่าวมาแต่ฉนั้น แบ่งเป็น ๒ อย่าง ๔ นาม
๓ นาม ที่กล่าวก่อนนี้ได้ชื่อว่าสามัญสมาชิก
นามหนึ่งในที่สุดนั้น ชื่อว่าวิสามัญสมาชิก คือว่า

๓

นาม ๑ เป็นพวกที่รับจัดการตามความประ ภาคีสมาชิก
 สงค์ทั้งสามประการตั้งกล่าวมาแล้ว แลตสมา
 ชิกพวกนี้ มีพระเจ้าอุกเขยในพระบาทสมเด็จพระ
 จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฤๅที่เป็นพระเจ้าพี่นางเธอ
 พระเจ้าน้องยาเธอ พระเจ้าน้องนางเธอ อยู่
 ในปัจจุบันนี้ แลสมเด็จพระเจ้าอุกเขย
 ที่ได้ทรงรับส่วนเงิน ค่าเช่าที่ก้อนรวมกัน แล
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้เข้ากันอยู่
 แลนี้เป็นที่ ฤๅจะเลือกเจ้านายขุนนางผู้ใด
 ที่เต็มใจจะเข้าชื่อในพวกนี้ก็ได้ แลพวกนี้เรียกว่า
 ภาคีสมาชิก ยอมลงเงินเข้าช่วยจัดการทั้งปวง
 ในขอพระสมุทน์ทมนขอใจ มีหนึ่งไม่ต่ำกว่า
 ห้าตำลึง

นาม ๒ เป็นพวกที่รับคิดแต่จัดการตาม ภาคีสมาชิก
 ความประสงค์ แต่ประการที่ ๓ อย่างเดียว
 ไม่ต้องลงเงินช่วยในการขอพระสมุทน์ เรียกว่า
 ภาคีสมาชิก เป็นพระบรมวงษานุวงษฤๅข้าราชการ
 การผู้ใหญ่ผู้ช่วยทั้งปวง ผู้ที่พวกทั้งปวง

พร้อมกันเลือกรับเข้ามา โดยความเต็มใจของ
ผู้ที่เข้านั้น

อาคมธมาชิก นาม ๓ เป็นพวกอย่างเดียวกับที่กล่าวมา
แล้ว ในนาม ๒ นั้นแปลก (อาคมธมาชิก)
แต่ว่าผู้นั้นเป็นผู้มีได้ ตั้งบ้านเรือนอยู่ใน
กรุงเทพฯ อยู่ในที่ใกล้หัวเมืองเป็นที่ จะมี
ประชุมไม่ได้บ่อย ๆ เป็นแต่ห่าง ๆ มา
เรียกว่าอาคมธมาชิก

วิกรมธมาชิก นาม ๔ เป็นพวกที่ได้แต่เห็นพร้อมกันว่า
ควรจะมีนามไว้ ในทศพระสมุทเป็นเกียรติยศ
ถึงจะไม่ได้คิดแต่จัดการ ตามความประสงค์นั้น
ก็ได้ ไม่ต้องลงเงินเหมือนกันเรียกว่า
วิกรมธมาชิก ไม่ต้องมาประชุมเลยก็ได้

การเลือกธมาชิก ข้อ ๓ การที่จะเลือกธมาชิกขึ้น ในที่ประชุม
พร้อมกันนั้น ให้มีผู้นำเข้ชื่อผู้ที่เต็มใจเข้าถุ
ควรเข้านั้นมาเขียนติดไว้ ที่ทศพระสมุทเดียวให้
ครบเจ็ดวัน ก่อนวันประชุมให้ผู้นำชอขึ้น แล้ว
จึงปิดกษากัน ถ้าตกลงพร้อมกันไม่มีคำเถียง

๕

แล้ว ก็ไม่ต้องจับสลาก ถ้าปฤกษาไม่ตกลง
 กันมีค่าเพียงอยู่ ให้จับสลากแบ่งกันตามที่เห็น
 ชอบอย่าไม่เห็นชอบ ถัดจากควรรับมากกว่า
 กันสองต่อหนึ่งแล้วเป็นใช้ได้ตามนั้น ถ้าไม่รับ
 ไม่ถึง ๒ ต่อ ๑ ต้องให้ส่งบทความนั้นไว้เสียก่อน
 ทยไปภควพว่าจึงนำมาเลือกแต่ใหม่อีก แต่ว่า
 ถ้าการเลือกดูการที่จะจับสลากขึ้นใจ ในการที่
 เกี่ยวกับความ เป็นส่วนความประสงค์จัดการ
 เงินทองในหอพระสมุดแล้ว จับสลากได้แต่พวก
 ภาคีสมาชิกฝ่ายเดียว สมาชิกอื่น ๆ จะประ
 ชุมอยู่ด้วยก็ได้ แต่ไม่ต้องจับสลากในการ
 เรื่องเช่นที่ว่ามานี้

การที่แบ่งพวกไปซื้อต่าง ๆ นี้ไม่มีคุณ
 วิเศษกว่ากันอันใด นอกจากการที่พวกนี้รับ
 กิจจัดการ ตามความประสงค์ที่กล่าวมาแต่ใหม่
 ไม่เป็นการน้อยหน้ากว่ากันประการใดเลย สุด
 แต่ใจผู้ที่จะเข้าเป็นพวกนั้น จะเป็นแต่พวก
 ณะภาคีสมาชิกนี้ก่อนแล้ว ภายหลังจะเป็นพวก

ภาคีสมาชิกก็ได้ คงชื่อว่าเป็นพวกสามัญ
 สมาชิกในคอบพระสมุทฺชวิญาณ ผู้รักความดี
 ไม่สมถกันทั้งหมด เมื่อได้ตกลงกันเป็นรั้วผู้ใด
 เข้า ในพวกหนึ่งพวกใดแล้ว ถึงวันประชุม
 ผู้นำผู้ใดรับรองของผู้ที่ใดเลือกผู้นั้น นำตัว
 ผู้นั้นเข้ามาในที่ประชุม จะให้ลงชื่อในสมุท
 กฎหมายสำหรับคอบพระสมุทฺช ลงวันที่ให้ไว้
 มารับจะประพฤติตามกฎหมาย แล้วตัวไปมา
 ประชุมไว้เสมอ แต่ได้ผลประโยชน์ทุกอย่าง
 ตามกฎหมาย

ประโยชน์ของสมาชิก

ข้อ ๔ ประโยชน์ของพวกที่เข้ากันนี้ มี
 การที่จะได้สมัครสมานเป็นพวกเดียวกัน ได้จริง
 กันตามคำที่ว่าเป็นเพื่อนข้าราชการได้โดยหนึ่ง
 และมีทุกข์สุขอันใดที่ปรึกษาหาฤๅ ^๕ แต่เดือน
 สติกันไว้ ดังเช่นจะมีความในข้อหลัง ๆ
 นั้นแล้ว และให้ไปนพระเกียรติยศแก่
 แผ่นดิน ที่ข้าราชการทั้งปวงเป็นน้ำหนึ่งใจ
 เดียวกันไม่แก่งแย่งกัน เพราะถือเอาความ

คนที่พร้อมกันเหนียวมากเข้าเป็นหลัก ที่ยึดเหนี่ยว
 เน้นนำความประพฤติของตัว แลเป็นทางที่ได้
 พบปะกันบ่อย ๆ ใ้ได้ไ้ถ่มราชการต่าง ๆ
 ยอกเล่ากันไว้ เป็นการเจริญในวิชาทั้งปวง
 ทาหนังสืออ่านได้ง่าย ๆ แลเป็นการแสดงตัวว่า
 เป็นผู้มีความรักใคร่ชอบ อยาขาดตัวต่อกรซึ่งนับถือ
 ความเห็นผิดแลชอบ ซึ่งยังมีได้ มีในพระราชก
 หนดกฎหมายนั้น โดยความเห็นของพวกเป็นอัน
 มาก ซึ่งจะประชุมปรึกษากันแสดงไว้ในจดหมาย
 เหตุเป็นคราว ๆ เหมือนเป็นผู้ที่เชื่อว่าเป็นผู้ประ
 สงค์ความสุขใจอย่างเดียว เป็นผู้ที่ได้อยู่ใน
 กุศตรรมบท คือเว้นจากกายทุจริต ๓ วจี
 ทุจริต ๔ มีในทุจริต ๓ ตามที่มีในพระพุทโธวาท
 แลพระราชกำหนดใหม่ ในปฐมรัชกาลนั้น

ภาคีสมาชิก มีประโยชน์แปลกไป แต่ว่ามี
 อำนาจในการ จัดการเงินทองสำหรับขอพระสมุท
 เสด็จเยี่ยมหนังสือในหอพระสมุทไปอ่านนอกหอได้
 ตามข้อบังคับ ที่ว่าด้วยเรื่องเยี่ยมหนังสือ แลได้

หนังสือพิมพ์สำหรับหอที่ตีพิมพ์ แจกกันเป็น
คราว ๆ มีกำหนดนี้ไม่ต้องออกเงินอีก
อภาคีสมาชิก มีประโยชน์ในการหนังสือ
ได้แต่มาอ่านหนังสือ ที่อยู่นอกตู้ ในหอพระ
สมุด ยืมหนังสือไม่ได้

กรรมสัมพันธ์ ชื่อ ๕ การในหอพระสมุดวชิรญาณอัน
พนักงานจัดการนี้ จะได้มอบแก่กรรมสัมพันธ์ พนักงาน

กองจัดการ มีจำนวนในหอพระสมุด ทกคือ

- ๑ ศึกษายก ผู้เป็นประธาน
- ๒ เลขานุการ สมุหบาญชีในการหนังสือ
- ๓ เภรัญญิก ผู้เก็บเงิน
- ๔ สารานิยกร ผู้จดหมายเหตุ
- ๕ บรรณารักษ์ ผู้เก็บรักษาหนังสือ
- ๖ ปฏิคม ผู้ต้อนรับเลี้ยงดู

ก็มีจำนวนนอกหอพระสมุด สำหรับจัดการ
ฝ่ายในพระเจ้าพี่นางน้องนางเธอ อภาคีสมาชิก
ซึ่งจะเสด็จหอพระสมุดเป็นครั้งคราว มิได้ประ
ชุมพร้อมกันกับสมาชิกลายหน้า เป็นแต่ยืม

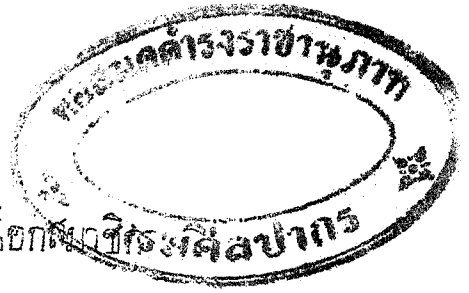
หนึ่งต่อไปได้จากเจ้าพนักงานผู้นี้ แต่เป็นผู้ที่จะได้
แจ้งความแก่เจ้าพนักงานฝ่ายนำ ที่เข้ามาแล้วนั้น
ชื่อว่าอุปนายก เป็นผู้ที่สองรองผู้เป็นประธาน
เป็นผู้พนักงานที่จะนำความเหน็ดความประสงฆ์ของ
ภาคีสมาชิกฝ่ายในพระบรมมหาราชวังนั้น มา
แจ้งความแก่ปฤกษาหาฤกษ์กับกรมตัมปาติกสภา ที่
กล่าวมาแล้วด้วย

ข้อ ๖ กรมตัมปาติก(เป็นผู้)จัดการอยู่ปี ๓๓๓ ตั้ง
หนึ่ง คือเมื่อถึงกลางเดือน ๑๑ ทุกปีซึ่ง กรมตัมปาติก
เป็นหัวหน้าหนตทามจันทรคติ ที่ถือว่าวันเป็น
คล้ายกันกับวันประสูติ ในพระบาทสม
เดจพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น บัณฑภาคีสมาชิก
ประชุมพร้อมกันเถียงในพวกนั้น โดยแจกรายชื่อ
ที่ตีพิมพ์แจกคนละ ๒ ฉบับ ๆ หนึ่งสำหรับ
เลือกตัมปาติก ฉบับหนึ่งสำหรับเลือกเสนา
ธิการ ถ้าพอใจชื่อใดก็ให้ททหมายไว้ ในชื่อ
นั้นใบละชื่อมันลงทับไว้แล้ว ให้กรมตัมปา
ติกสภาปีก่อนเก็บบาญชีรวมชื่อที่ใครได้มากที่สุดไว้

คืนแด่น้อยลงมา ตามลำดับนับว่าเป็นสถานายก
แต่เดชาธิการตามใบทั้งสองนั้น กราบบังคมทูล
พระกรุณาทราบบัดฝ่าดองอตุ้พระบาท แลจะ
ได้พระราชทานตราตั้งตำแหน่งที่นั้น ๆ โดยพระ
กระแสที่ได้พระราชทาน พระบรมราชอนุญาติมา
แต่ก่อนนั้นแล้ว

อุปนายกนั้นภาคีสมาชิก ฝ่ายในจะได้เลือก
ตั้งขึ้นโดยวิธีอันเดียวกันนี้ แลตั้งรับพระราช
ทานตราตั้งเหมือนกัน

ผู้ใดที่ได้มีชื่อเลือกแล้วมากที่สุด ว่าเป็น
สถานายกนั้น จะได้ไปถูกลงกับเดชาธิการที่ได้
เลือกใหม่นั้น เห็นเชิญมาชิกผู้ขึ้นที่ได้
รับการมาแล้วก็ ฤายังไม่ได้รับการมาเลยก็
ที่ได้มีใจสมัครรับการช่วยกันจัดนี้ ให้สำเร็จเต็ม
ตามตำแหน่งที่กรมสัมปาทิท ทั้ง ๔ คือ
เหรียญกษาปณ์ ธาราณียกร บรรณารักษ บัญชี
แล้วนำความที่เลือกทกลงกราบบังคมทูลพระกรุณา
รับพระราชทานตราตั้งกรมธรรมเนียม เท่าคำ

๑๓

แห่งใดว่างลงในรั้งกลางปี
ว่าการแทนกันไปจนตลอดปี

ก็ให้เลือกสมัครรับราชการ

ข้อ ๗ กิจพนักงานซึ่งเป็นหน้าที่ของกรม พนักงานของ
ตั้งปากีสถานจะตั้งที่ตรงที่นั่น คือจัดการศึกษา กรมสามัญศึกษา
การตั้งบวงเงินขอพระสมุทท้าวไป แลรักษา
กฎหมายข้อบังคับ ให้ไปโดยเรียบร้อย
อย่าให้มีผู้ใดทำผิดได้ ถ้ารู้เห็นว่าผู้ใดล่วงละเมิด
ข้อกฎหมายที่ตั้งไว้แล้ว ฤจะแก้ไขเพิ่มเติม
ทั้ทอนใหม่ประการใดนั้น ก็ให้นำความมาทูล
ในที่ประชุม จะได้ไปดูหาหาถูกร่างต่างก็เกิดขึ้น
ก็ให้ดูที่ข้อ แลเป็นผู้ทำบาญชีหนึ่งสี่ที่มีต่าง ๆ
แลที่ให้มีให้ชัดเจน แลบาญชีเงินที่รับแต่ที่ใช้
จ่ายอยู่อย่างไรเสมอไปจนตลอดปีที่ทำการ แลเป็นผู้
ที่จะได้มีหนังสือเชิญญาติพี่น้องกับผู้อื่น แทน
พวกขอพระสมุทท้าวในการเบ็ดเตล็ดที่บวง ถ้าเป็น
การสำคัญ ก็ต้องประชุมปรึกษาความเห็นของพวก
สมาชิกทั้งปวงก่อน แลผู้เก็บจดหมายต่าง ๆ ที่
ได้ไปดูหาตกลงกันไว้ ในขอให้มั่นคง แลเป็นผู้ชำระ

ในการหนังสือพิมพ์ สำหรับขอพระศมฺพที่จะออก
แปลคราว ๆ มีกำหนด แลในเมื่อถึงกำหนด
ที่จะพิมพ์ออกต้องทำรายงานการทั้งปวง ชำ
ในที่ประชุม แลให้นำขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวาย

การชุมนุม ข้อ ๘ การประชุมทั้งปวงในขอพระ
ศมฺพนี้ ถ้ามีสมาชิกครบ ๑๕ ในขอแล้ว
สภานายกขึ้นหนึ่งที่ปรึกษาได้ ในเวลาที่ขอเปิดทั้ง
แต่เวลาสี่ โมงเช้าจนเวลาห้าค่ำทุกวัน ๆ ไป

ถ้าสมาชิก ๓ นายลงชื่อขอได้เชิญประชุม
เมื่อใดสภานายกขึ้นที่ประชุมได้

การประชุมใหญ่ขึ้นมีกำหนดเดือนละ ๒ ครั้ง
คือ ๑๕ วันครั้งหนึ่ง ทุกวันขึ้นค่ำหนึ่งแรมค่ำ
หนึ่ง ซึ่งจะให้อ่านหนังสือที่ส่งมาสำหรับลงพิมพ์

ถ้าให้หนึ่งประชุมปรึกษาได้แล้วผู้ใดก็จะเลิก
ประชุมเสียคราวหนึ่ง ต้องขอขึ้นในที่ชุมนุมแต่
มีผู้รับของด้วยอีกผู้หนึ่ง ถ้าเห็นชอบพร้อม
กันก็เลิกได้ ถ้าไม่เห็นชอบต้องจับฉลากกัน

สุคต ฉลากจะตัดสิน

ข้อ ๙ กิจของสหภณายกในที่ประชุมจะต้อง กิจของสหภณายก
 เป็นกิจของสหภณายกผู้ตัดสิน ควรใครจะพูด
 ก่อนพูดหลังในเวลาที่ยังกันพูด แลเป็นบังคับ
 ถึงที่จะเกิดถึงกันจนฟังไม่ได้ครบถ้วน ด้วย
 เครื่องหมายอาการกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง สมา
 จกทั้งปวงต้องฟังตามด้วย หนึ่งเป็นผู้ที่จะคอย
 ตัดสินคำที่จะมีผู้กล่าวขึ้นว่าผู้กล่าวอาจตายค่า
 ไม่สมควร ในที่ประชุมนี้ถ้าจะเป็นฤทธิเป็น ถ้า
 ผู้ใดกล่าวคำ สหภณายกตัดสินว่าไม่เป็นคำไม่ควร
 แลแล้ว ผู้นั้นต้องขอคืนคำแลขอโทษเสีย หนึ่งเป็น
 ผู้มีกิจที่จะระวังรักษาการชุมนุมให้เรียบร้อยตั้งผู้
 เป็นต้นไป

ถ้าว่าการประชุมใดเป็นกาลเพื่อความประสงค์แก่
 ประการที่สามอย่างเดียวกัน สหภณายกจะขอ
 ว่าขึ้นในที่ชุมนุมก่อนประกาศการอื่นแต่ต้นไป ให้
 ผู้ใดเป็นประธานในการประชุมนี้ แทนสหภณายก
 เมื่อใด ก็ประกาศจับฉลากกันได้เมื่อใด

ข้อ ๑๐ การจับฉลากในที่นี้มีได้หมายความว่า การจับฉลาก

จะจับผิดจากเสียงทวงเคราะห์ที่ที่แต่ร้ายนั้นเอง ที่
 เรียกว่าจับผิดจากในที่นั้น คือเป็นการที่จะแสดง
 ความเห็น ที่เป็นคำตัดสินโดยยุติธรรมสุจริต
 ของผู้ที่จะจับผิดจากทั้งลงในที่ผิดจาก ที่
 หมายถึงว่าควรแก่มิใช่ มิใช่ใดที่เห็นว่าผู้
 จะเห็นอย่างไรเป็นการที่จะกั้นมิให้ผู้
 อคติ & ประการ ที่จะมีโอกาสแสดงน้ำใจออกมาโดย
 ตรงใจคำที่ควรนั้นใช้ได้ในความที่สงบ ที่จะ
 แสดงว่าผิดจากที่อยู่ในที่นั้น แปลว่าเห็นชอบ
 ด้วย, ใช้ได้ เป็นกรณคดีของเป็นการควรทำ เป็น
 การผิดจริง เถอ คำที่ว่าไม่นั้นก็เป็นการปฏิเสธตรง
 ข้ามกับคำที่ควรนั้น

เพราะเหตุว่าในที่ชุมนุมนี้ยินยอมพร้อมกันโดย
 เต็มใจแล้ว ที่จะเชื่อถือทำตามคำตัดสินที่จะเห็น
 ช่างไหนมากในคำปฤชา ที่จะใช้ปฤชากันนั้นดังนี้
 จึงเป็นการจำเป็นที่ท่านทั้งปวงจะตั้งใจ เป็นยุติ
 ธรรมด้วยความสุจริต เป็นหลักในเวลาจับผิดจากนั้น
 ตัดสินการตามความเห็นว่าจะเป็นการชอบการควร

แก่ประโยชน์ของที่ชุมนุมนี้อย่างไรแล้ว ทัศน
 ทั้งดลาก็ไปทางนี้โดยความสุจริต มิได้คิดแก่ง
 ทำแก่งเล่นถือเป็นอันจับดลาคตาม ๆ กันไป
 ดังนี้ จึงจะเป็นผู้บริสุทธิ์ไม่มีโทษในการทั้งปวง
 การจับดลาคนี้จะจับแทนกันไม่ได้ จนกว่าจะมีหนึ่ง
 ถึงมอบหมายมาแรง แลเป็นผู้ที่มาประชุมเอง
 ไม่ได้จริง ๆ ในเวลาที่จับดลาคเวลาใดพันเงิน
 เป็นการเฉียบขาด ดลาคเท่ากันทั้งสองข้างแล้ว ให้
 สภาแยกผู้เป็นประธาน ในการประชุมนี้ที่ตัดสิน
 ตามที่ใดจับดลาคแล้วข้างใดให้ตั้งข้างนั้นเป็นใช้ได้

ข้อ ๑๑ บันทึกคำปฤชาทั้งปวงที่จะปฤชา คำปฤชา
 ก็ได้ ในที่ชุมนุมอันนี้แบ่งเป็น ๖ อย่าง ๕ อย่าง

อย่าง ๑ คำปฤชาในการจัดการทั้งปวงที่จะ จัดการ
 ให้เจริญของหอพระสมุด จะเป็นการเงินของกัที่
 ฤาเป็นการอื่นที่ถ้าตกลงประการใดก็ดี ถ้ามีตกลง
 ประการใดโดยที่ได้จับดลาคแล้วก็ได้จับกัน ก็
 ให้เดชาธิการว่าคำปฤชาที่ได้ปฤชากันนั้นลงใน
 จดหมายเหตุสำหรับหอไว้ แลการที่ได้ปฤชา

ตกลงนี้ ให้คัดลงหนังสือพิมพ์ที่แจก
ไว้ด้วย

ปฤษฎา อย่าง ๒ คำปฤษฎาที่เป็นคำปฤษฎาในธรรม
ภาสุภาสติภาในจารีทธรรมเน็วมอันโต เปรียบ
เหมือนหนึ่งสูญบุหรี เป็นคุณฤาเป็นโทษทั้งนี้เป็นที่
แปลคำที่เป็นปฤษฎาน่าที่จะไป ไม่ปนการเฉพาะการ
เฉพาะบุคคลทั้งนี้ ตกตงก็ที่มีตกตงก็ตั้งพิมพ์ได้
แต่จากที่หมายเหตุไฉนเป็นนิจ

ระงับวิวาท อย่าง ๓ คำปฤษฎาที่สมาชิกรู้หนึ่ง มีความ
แตกว่ากันกับสมาชิกรู้หนึ่ง ซึ่งเป็นความที่จะพึง
ร้องยังโรงศาลมิได้ ด้วยเป็นความไม่มีในกฎหมาย
ฤาเป็นกรเคื้อบแผ่งประการใด ผู้มีคตมทุกซ์
ประสงค์จะให้ปฤษฎาพร้อมกันตัดสินว่าใครผิดขอ
จะให้ที่กันเสียโดยเร็วร้อยปรองคองกันไว้ที่
ผู้อื่นนอกจากคู่วิวาท ตามนายแทนพร้อมกันว่า
สมาชิกรู้ของนายแตกว่ากันด้วยสาเหตุอันใดอยู่
ที่เสียแก่ที่ประชุมอันนี้แล้ว จะลงชื่อมารขอ
ให้ปฤษฎากัน ^{หรือ} แต่จตมคตมกันเสียทั้งนี้ก็ได้

ก็ปฤชษากันได้ตกลงประการใดแล้ว ลงจดหมาย
เหตุไว้ที่หอพระสมุดแต่ไม่ต้องลงพิมพ์ เว้นไว้แต่
จะพร้อมกันให้ลงพิมพ์จึงจะลงได้

อย่าง ๔ คำปฤชษาเป็นการหาฤชาของสมาชิกร
ชิกผู้หนึ่งผู้ใดที่จะปรินิบัติราชการฤชาทำการอันใด
เป็นที่สงสัยโดยสันเท่ห์ใจก็ไม่ต้องตกลงว่าจะทำอย่างไร
จึงจะดีฤชาที่ไม่เห็นความ จะปฤชษาศาฤชาของถ
ความเห็นพวกหนึ่งให้ช่วยเตือนสติทั้งนี้ก็ดี ควรที่
จะประชุมปฤชษากันได้แก่ลงจดหมายเหตุไว้

อย่าง ๕ คำปฤชษาศิลปะของสมาชิกรผู้ใดศิลปะ
ที่ไม่ประพฤติตามข้อกฎหมาย ฤชาไม่ทำตามคำ
ปฤชษา ซึ่งกรรมสัมพันธ์ ฤชาสมาชิกรตามนาย
จะนำความมาให้ปฤชษากัน ถ้าตกลงกันเห็นว่า
ผิดแล้วจะต้องห้ามประชุมฤชาจะต้องให้ออกจากที่ประ
ชุม เพราะผู้นั้นจะอยู่ต่อไปเป็นการเสียในที่ประชุม
ทั้งนี้ ประชุมปฤชษากันได้แต่ในที่ประชุมใหญ่
เดือนละ ๒ ครั้งอย่างเดียวกันต้องมีในจดหมายเหตุ
อย่างเดียวกัน

กฎหมาย อย่าง ๒ คำปฤกษาในการแก้ฎาขฤกษาเดิม
กฎหมายสำหรับคือนั้น เป็นการสำคัญประชุมปฤกษา
กันได้แต่ในการประชุมใหญ่เดือนละ ๒ ครั้ง
แต่ต้องมีผู้ขอขึ้นผู้หนึ่งผู้รับรองผู้หนึ่ง ต้อง
จดหมายไว้ในจดหมายเหตุ แลลงพิมพ์ทุกครึ่ง

ห้ามคำปฤกษา
อย่างอื่น นอกจากคำปฤกษาทั้ง ๒ ที่กล่าวมาแล้ว
ห้ามไม่ให้ปฤกษากันในที่ชุมนุมอันนี้

ตั้งกองตรวจ ถ้าคำปฤกษาอันใดเป็นการขัดขวางที่จะตั้งตั้งกอง
ตรวจการอันนั้น มาชี้แจงให้ที่ชุมนุมให้เข้าใจการ
ฐัตถ์ก่อน ก็ให้พร้อมกันเดี๋ยวกฎมาชี้แจงเป็นกองตรวจ
ไปทำเป็นรายงานการที่กองตรวจนั้นเห็นความพร้อม
กันอย่างไร เป็นรายงานมายังที่ปฤกษา

คำปฤกษา คำปฤกษาทั้งปวงที่จะปฤกษากันนั้นไม่ต้องเขียน
ไม่ต้องเขียน เป็นหนังสือทั้งเรื่องยี่ติยาวแต่คำอธิบาย ให้เขียน
เป็นใจความแต่ข้อสำคัญที่จะปฤกษาเป็นคำสั้น ๆ
แล้วมาอธิบายด้วยปากในที่ปฤกษา คำปฤกษา

คำแก้ นั้นจะจติมาแต่ นอกหรือฎาจะจติในเวลาปฤกษาเป็น
คำปฤกษา คำปฤกษา ฎาเป็นคำแก้คำปฤกษาที่ได้

ในการปฤกษาทั้งปวงที่กล่าวแล้วนั้น ถ้าเป็น ความสำคัญ
ความสำคัญต้องปฤกษาในวันประชุมใหญ่ เหนือ ต้องประชุม
ชอบด้วยกับคำปฤกษากดลงที่ปฤกษากันในวันประ ใหญ่เหน
ชุมตามธรรมเนียมต้งจะมั่นคงแข็งแรง ชอบด้วย

ข้อ ๑๒ จกทหมายเหตุสำหรับจกคำปฤกษา จกทหมายเหตุ
นั้น ที่ยังมีความให้ช้ชัดเจนว่าผู้ใดเป็นผู้กล่าว
มีผู้ใดหนึ่งในที่ปฤกษา ใจความที่ปฤกษากันมี
อันใดเป็นสำคัญในฉันทโลก ปฤกษากันข้อ
กฎหมายข้อใด ตกลงกันอย่างไร จ้มฉดาก
อย่างไรเท่าใด จะให้เป็นแบบที่สำหรับอ้าง
เป็นที่นับถือเหมือนกฎหมายอย่างหนึ่งได้ จก
ทหมายเหตุนี้ตั้งจกแต่ที่ประชุมตามธรรมเนียม แด
ประชุมใหญ่ แต่การที่กรรมสัมปาทิกปฤกษากันนั้น
จกใจต่างหากเมื่อมาขอใช้ปฤกษา เหนชอบด้วย
ในที่ประชุมจึงจกในจกทหมายได้

ข้อ ๑๓ กฎหมายสำหรับขอพระสมุทนี้ กฎหมาย
ถ้ามีเหตุควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงประการใด ตาม
ที่ใช้ปฤกษาเหนพร้อมกันแล้ว ในจกทหมายเหตุนี้

แล้วก็ให้คดีมาลงไว้ ในสมุดกฎหมาย เขียนไว้
 ในหน้าซ้ายของสมุดนั้นฝ่ายเดียวต่อ ๆ กันไป
 ลงชื่อผู้ว่าราชการนั้นสำหรับลงชื่อผู้เข้า ในหอพระสมุด
 แลที่ประชุมนี้ ตามลำดับที่ได้เข้าก่อนเข้าหลัง
 มีกำหนดวันคืนที่เข้าแลรับจะประพฤติตามกฎหมาย
 เพื่อประโยชน์ความดีซึ่งกันแก่กัน แลให้จกไว้ให้ชัด
 ว่าเป็นสมาชิกอย่างไร ถ้าจะเปลี่ยนเป็นสมาชิก
 อย่างไม่ต้องจกใหม่ต่อไป ถ้าเป็นผู้อยู่ไกลจะลง
 ชื่อไม่ได้เองต้องยอมให้เขียนเองในกระดาษมาปัก
 ลงไว้ให้

หนังสือพิมพ์ ข้อ ๑๔ หนังสือพิมพ์สำหรับหอพระสมุดนี้
 จะลงเรื่องความต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ทั่วกัน
 แลไว้ ที่ใดปรุฎษากันตกลงว่าควรจะลงไว้ด้วย
 เป็นหนังสือสำหรับแจกให้แก่ภาคีสมาชิกแลวิสามัน
 สมาชิกวิเศษ แต่สมาชิกพวกอื่นจะต้องการต้อง
 ซื้อปีละสามตำลึง ถ้าเป็นคนนอกพวกที่เข้าใน
 สมาชิกต้องซื้อปีละห้าตำลึง ถ้าผู้ใดแต่งเรื่องลงใน
 หนังสือพิมพ์ ใตแต่ ๒๒ นำขึ้นไปนั้นแจกให้แก่

ผู้ตั้งได้ ๔ ฉบับ เก็บถ่องน้อยลงมาเท่าใดก็ตาม
ส่วนกำหนดนี้

ข้อ ๑๕ การยื่นหนังสือขึ้นภาคีสมาชิก การยื่น
หนังสือ
ยื่นได้เพียง ๑๕ วันต่อเล่ม แล้วตั้งลงคืนเดียว
ครึ่งหนึ่งก่อนจึงจะยื่นได้ต่อไป สมาชิกพวกอื่น
ที่ได้ช่วยในความประสงค์ข้อ ๑ ได้หาหนังสือ
มาเก็บไว้ในหอตั้งนี้ ยื่นได้เดือนละครั้งเอาไว้
ได้ ๗ วัน ถ้าผู้ใดยื่นหนังสือไปพ้นกำหนด
ไม่ส่งคืน ให้กรมสัมปทานเตือนด้วยจดหมาย
สมาชิกผู้ยื่นต้องเสียค่าปรับเพียงหนึ่ง เมื่อครบ
เจ็ดวันไม่ส่งให้เตือนอีก แลปรับทวีคูณขึ้นไป
ทุกเจ็ดวัน

ข้อ ๑๖ สมาชิกผู้ใดทำความชั่วต้องตัดสิน ห้ามประชุม
ออกจาก
สมาชิก
ห้ามประชุม มีกำหนดกี่วันฤกษ์ต้องให้ออกจาก
สมาชิกที่ใด ต้องลบชื่อจากบัญชีนั้นเสีย แลภาคี
สมาชิกผู้ใดที่ได้รับลงชื่อแล้ว ไม่ส่งเงินตามที่ได้รับ
ต้องมาตัดเตือนกันในที่ประชุม ถ้าไม่ได้แล้วต้อง
ห้ามประชุมกว่าจะส่งเงิน เมื่อเห็นพระมกันั้นว่า

เป็นผู้ไม่รักการสามัคคี จะเป็นภาคีสมาชิกอยู่ต่อไป
ไม่ได้แล้วก็ให้ปฤชษากันให้ออกเสีย แต่การที่
จะให้ออกฤหามประชุมนี้ ต้องจับฉลากเหนคร
มากกว่าไม่น้อยถึง ๕ ต่อ ๑ ก่อนจึงจะใช้ได้

กฎหมาย ๑๖ ข้อนี้ กรมสันปาติกสภา
ให้ปฤชษาร่วมกัน แต่ได้ปฤชษาในที่ประชุมใหญ่
ตกลงเป็นกฎหมาย

ตั้งแต่ณวันอาทิตย์ เดือนเก้า ขึ้นสิบสองค่ำ
มีวอชศก ๑๕๔๖

สิทธิมีศุ ขอบความสำเร็จจางมีแก่การอันที่
อันงามเทอญ